

Оponentский посудек на дипломову праци Государство как главный фактор формирования институциональной среды в современной России од Вс. Антона Sorokina

Autor se ve své práci zaměřil na nelehký úkol teoretického zpracování problematiky role státu v ekonomice. Pro práci Вс. Sorokina jsou důležité takové skutečnosti, jako je mentalita, národní svébytnost a podobné pojmy zasahující spíše do filozofie či sociologie. Autor dochází k závěru, že v současné etapě rozvoje své ekonomiky je ruský stát nucen hrát výraznou roli, která může zajistit její rozvoj z „dětské fáze“. Teprve postupně, po zajištění rovnovážného vývoje, může být tato role snížena.

Autor pracoval multidisciplinární metodou, styl narace je spíše esejistický. Práce sice obsahuje některé chyby v psaní slov jako je zaměňování „e“ a „i“ v některých slovech, což je způsobeno fonetickou stránkou ruštiny, celkově se ale tyto problémy pohybují v únosných mezích. Jistou nedotažeností představuje seznam literatury, kde jsou bibliografické záznamy uváděny nejednotně se smíšením hned několika norem.

I přes svoji nespornou zajímavost a velmi dobrou úroveň zpracování má práce i některé problémy. Práce trpí jistým vnitřním pnutím, kdy diplomant sice uznává, že Rusko na začátku roku 1992 nemělo prakticky šanci na provádění postupných reforem, zároveň ale Tato přísná politika byla prakticky od samého počátku porušována řadou výjimek. Na druhou stranu lze ale diplomanta pochválit za odmítnutí jednoznačného posuzování reforem počátku devadesátých let jako krachu či úspěchu.

Je také otázkou, nakolik jsou pojmy jako „mentalita“ a „národní specifika“ kvantifikovatelné na základě několika sociologických výzkumů. Poněkud zde, i s ohledem na roli těchto faktorů v práci, chybí teoretické uchopení těchto pojmů, jejich definice. Pro hledání jakési ruské ekonomické mentality by bylo poměrně přirozené použití komparativní metody, která by mohla výlučně ruské odlišit od chování běžného i v jiných zemích. Tuto možnost ale autor bohužel až na jednu výjimku nevyužil a místo zkoumání míry výlučnosti zůstávají pouze tvrzení o ní. V další argumentaci se až příliš často opírá o konstatování typu «как опыт показал», přičemž často ukrývají teze, které se nedají označit za nesporné. Do podobného rámce spadají i tvrzení o nevoli ruského obyvatelstva k razantním reformám (např. str. 40). Zde lze zmínit referendum z dubna roku 1993, kde získal Jelcin podporu i pro svoji politiku ekonomických reforem.

Nejzávažnější rozpor uvnitř samotné práce se ovšem nachází v pojetí státního vlivu v ekonomice. Autor v teoretickém úvodu správně dělí tento vliv na stanovování podmínek a jejich kontrolu na jedné straně a přímou účast státu v jednotlivých podnicích na straně druhé (str. 17). Bohužel ve zbytku práce mezi oběma funkcemi volně přechází a hranice se mezi nimi smývá. Tento fakt je patrný už samotném úvodu, kde autor na kritiku přílišného vlivu státu v ekonomice argumentuje nutností vytváření institucionálního prostředí (str. 1). Pokud tedy autor píše o nutnosti účasti státu v ekonomice, není nikdy jasné, jakou formu má zrovna na mysli.

I přes uvedené výtky by nemělo zapadnout, že autor odvedl poměrně kvalitní práci. Bohužel, v některých případech se spolehl spíše na obecně známé „pravdy“ o národních specifitách, které nepodrobil dostatečné kritice. Pro hodnocení navrhuji známku **velmi dobrou**.

V Praze dne 19. června 2007

Karel Svoboda